

Rasspecifik avelsstrategi för
Grosser Münsterländer

Fastställd av SKK år 2024

Ingår i Svenska Kennelklubbens organisation

SVENSKA KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION

Innehåll

Rasspecifik avelsstrategi för.....	1
Inledning	4
Regler och rekommendationer för uppfödare och hanhundsägare	4
Grosser Münsterländer, riktlinjer för hanhunds- och tiklistor (Rev 240116).....	5
Avelsmål och rekommendationer för uppfödare och hanhundsägare	6
Uppfödare har tillgång till SVKs valphänvisning om parningen följer:	6
Historik.....	7
Rasens historia, bakgrund och utveckling	7
Population.....	8
Nuläge.....	8
Tik- och hanhundsanvändning.....	8
Populationsstorlek, registreringssiffror	8
Genomsnittlig kullstorlek	10
Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar	10
Barnbarns listor	11
Övergripande avelsmål för rasen	11
Övergripande avelsstrategi för rasen	12
Målsättning.....	12
Handlingsplaner.....	12
Jakt-, bruks-, funktions egenskaper samt vardagsmentalitet.....	13
Nuläge.....	13
Mentalitet och jaktegenskaper i förhållande till rasstandarden	14
Mål – Jaktegenskaper för uppfödare	14
Handlingsplaner jaktegenskaper SVK	14
Hälsa.....	15
Nuläge.....	15
Höftledsdysplasi, HD.....	15
Strategi - HD	16
Arvbara sjukdomar.	16
Förekomst av reproduktionsproblem	16
Mål - hälsa	17
Handlingsplan - hälsa.....	17
Exteriör.....	17
Nuläge.....	17

Målsättning - exteriör.....	17
Handlingsplaner.....	18
Handlingsplaner för rasklubben.....	18
Prioritering av viktiga kortsiktiga och långsiktiga mål.....	18
Målsättning.....	18
Handlingsplan för fortsatt arbete inom SVK.....	18
Källförteckning.....	19
Grosser Münsterländer, jaktliga egenskaper.....	1
Sök.....	1
Fält.....	1
Skog.....	1
Vatten.....	1

Inledning

På Svenska Kennelklubbens Kennelfullmäktige 2001 fattades beslut om att det för varje hundras ska finnas en s.k. rasspecifik avelsstrategi. Uppdraget att utforma dessa är utlagt på specialklubbarna. Svenska Vorstehklubben (SVK) ansvarar idag för 7 raser, Kleiner Münsterländer, Korthårig vorsteh, Strävhårig vorsteh, Korthårig Ungersk Vizsla, Grosser Münsterländer, Långhårig vorsteh och Strävhårig Ungersk Vizsla.

En rasspecifik avelsstrategi (RAS) är en handlingsplan för aveln inom en specifik ras. SKK:s Avelspolicy anger målen och RAS beskriver vägen dit

Ansvar för rasens framtid ligger alltid ytterst hos den enskilda uppfödaren och ägaren till avelshunden. För att fatta relevanta beslut behöver den enskilda ägaren både allmänna kunskaper om avel och fakta kring den egna tiken samt den tilltänkta avelshunden, vad gäller hälsa, mentalitet och bruksegenskaper och exteriör. Inriktningen i framtida planerade kullar bör ligga i linje med beskrivningen i RAS dokumentet.

Det rekommenderas att båda tik- och hanhundsägare tar aktiv del i den text som finns i RAS dokumentet. Samt tar ett gemensamt ansvar för utfallet av de framtida planerade kullarna inom rasen. Medlemmarna har möjlighet att ta del av det aktuella utkastet gällande RAS dokumentet via Klubbens officiella hemsida. Tik och hanhundsägare som är aktiva inom aveln har under hela processens gång haft möjlighet att komma in med synpunkter om vilket innehåll de ser som viktigt via kontakt med avelsrådgivare eller avelsfunktionär.

Arbetet med att revidera RAS dokumentet för Grosser Münsterländer har gjorts under ca 5 års tid, 2019 - 2024. Avelsrådgivare och avelsfunktionär har kallat till digitala möten vid tre tillfällen, samt ett fysiskt möte vid riksutställningen 2023. Det har skett en dialog via rasens cebookgrupp där information och nyheter kommuniceras.

Regler och rekommendationer för uppfödare och hanhundsägare

Både uppfödare och hanhundsägare bör sätta sig in i den avelsstrategi som gäller för rasen" / Källa: SKK. Regler och rekommendationer nedan förväntas varje enskild uppfödare och hanhundsägare följa.

- ✓ Tillgodose att de parningar som görs har så låg inavelsökning som möjligt i enlighet med SKKs riktlinjer och intentioner.
- ✓ Tik och hanhundsägare bör utvärdera de kullar som tas fram, se dokument via länk <https://www.vorsteh.se/grosser-m%C3%BCnsterl%C3%A4nder>
- ✓ Tik och hanhundsägare ska vara transparenta med informationen om det finns oönskade defekter, sjukdomar och beteenden hos de individer som föds.
- ✓ Sträva efter att avla fram individer som har god exteriör utifrån funktion och hållbarhet.
- ✓ I enlighet med moderlandet tysklands vilja bör alla individer som används i avel på frivillig väg testas för HUU.
- ✓ Fortsätta att arbeta för att bibehålla den höga andelen HD röntgade individer inom rasen.
- ✓ Verka för att öka antalet jaktprovsbedömda avkommor.
- ✓ Uppfödarna ska och de enskilda hundägarna bör arbeta för att uppnå målen i RAS.
- ✓ Uppfödare rekommenderas att gentesta någon valp i varje kull för att se den genetiska inavelsgraden i de kombinationer som görs.

Grosser Münsterländer, riktlinjer för hanhunds- och tiklistor (Rev 240116)

Hanhunds- och tiklistor upprättas över de individer vilka uppnått av SVK fastställda minimikrav för att uppnå avelsmålen i specialklubben.

Avelsrådgivarens uppgift är att, tillsammans med ägaren, på individnivå göra ytterligare utvärderingar och bedöma om individen tillför rasen något vid en eventuell parning. Således är det nödvändigt att hundägaren konsulterar avelsrådgivaren, även om en individ finns på dessa listor genom att ha uppfyllt minimikraven:

- Hunden ska, såvitt känt, ha rastypisk mentalitet samt vara fri från ärftliga sjukdomar och defekter samt ha känd status vad gäller HUU.
- Hunden ska vara höftledsröntgad med resultatet grad A eller B enligt SKK:s hälsoprogram eller annan av SKK godkänd avläsning, se SKK registreringsregler.
- Svenskregistrerad hund ska vara jaktprovsmriterad i Sverige med lägst 3:e pris i UKL eller ÖKL, alternativt lägst ett 3:e pris på fullbruksprov. För hund jaktmriterad i annat land gäller att hunden ska uppfylla kraven för avelsgodkännande i det landet för att kunna stå med på hanhunds- eller tiklistan i Sverige.
- Utlandsregistrerad hund, vars ägare är bosatt i Sverige, ska uppfylla hemlandets avelskrav.
- Hunden ska vara utställningsmriterad eller exteriörbedömd med minst "Good" i Sverige vid minst 15 månaders ålder. Målet är också uppfyllt med motsvarande utländsk utställningsmerit på godkänd FCI- utställning eller på i hemlandet Tyskland nationell utställning eller om hunden är exteriörbeskriven (Form- und Haarwert) med minst resultat "gut".
- Ägare bosatt i Sverige ska vara medlem i SVK.
- Hunden ska ha uppnått en ålder av två år innan den kan finnas med på listan.

I övrigt förväntas att (ej krav):

- Hunden har genomfört BPH med skott.
- Hunden är armbågsröntgad (ED röntgad) med ED 0 eller ED 1. Se SKK:s policyuttalande kring ED, se SKK, policyuttalande gällande ED.

Det åligger hundägaren att anmäla hund till listan och att skriftligen styrka och översätta utländska meriter. Eventuella förändringar anmäls också av ägaren. Utöver jaktprovs- och utställningsmeriter kan följande införas på listan om hundägaren så önskar: meriter från viltspårprov, fullbruksprov, anlagstest i vildsvinshägn, exteriörbedömning, mentalbeskrivning/BPH samt övrig information såsom höjd samt annan merit som är av vikt för rasen.

Listorna revideras kontinuerligt. Hund som överskridit 20 avkommor eller tik som nått maxantalet 5 kullar (SKK:s grundregler 2:5) tas bort från listan. Detta antal kontrolleras årligen. Tikar över 10 år plockas bort från listorna, likaså tik som fyllt 7 år och inte tidigare haft en valpkull. Hanar kan stå kvar på listan efter 10 års ålder om ägaren bedömer att de fortsatt kan användas i avel.

Det åligger ägaren att rapportera om hunden avlidit och ska tas bort från listan

Avelsmål och rekommendationer för uppfödare och hanhundsägare

I avelsarbete bör det beaktas att Grosser Münsterländer är en arbetande ras och att tyngdpunkt i avelsarbetet ska finnas på jaktligt och exteriört användbarhet, samt de mentala egenskaperna. Grosser Münsterländer behöver värnas som den friska ras den är och varje avsteg behöver uppmärksammas för att kunna hanteras.

För att kunna säkerhetsställa att en fortsatt frisk ras är det ytterst viktigt att tik- och hanhundsägaren ska göra en utvärdering av avkommorna. Till hjälp finns dokumentet "Utvärdering av valpkull", se SVKs hemsida. Utvärderingen bör omfatta kullens hälsa, mentalitet, jaktliga egenskaper och exteriör. Utvärderingen ska skickas till avelsrådgivaren. Den information som finns i dessa utvärderingar lämnar inte SVKs avelskommitté.

Alla uppfödare ska följa SKK:s grundregler för registrering. För rasen gäller specifikt att föräldradjur ska vara HD röntgade med grad A eller B. För att en parning ska uppfylla avelsmålen ska följande delar vara uppfyllda:

- Jaktmeritering, båda avelshundarna ska uppnått krav för meritering antingen i Sverige eller i annat land.
- Båda avelshundarna ska ha rastypisk mentalitet samt vara fri från ärftliga sjukdomar och defekter.
- Båda avelshundarna ska vara exteriörbedömda eller utställningsmeriterade med lägst omdöme Good.
- Parningen ska bidra till att bibehålla den genetiska variationen. De av SKK fastställda grundregler och registreringsregler ska följas. En låg inavelsökningen ska eftersträvas.

Uppfödare har tillgång till SVKs valphänvisning om parningen följer:

I dokumentet "Riktlinjer för hanhunds- och -tiklistan", se SVK:s hemsida, finns de krav som ska vara uppfyllda för att en parning ska anses uppfylla de uppsatta avelsmålen. Uppfödare som genomför parningar som uppfyller SVK:s avelsmål äger, och som är medlem i SVK äger rätt att få sin parning publicerad under rubriken "Parningar som uppfyller SVK:s avelsmål" på SVK:s webbplats. Uppfödare som har avelshund eller tik som inte uppfyller SVK:s fastställda avelsmål, men där ägaren är medlem i SVK, kan få sin parning publicerad på hemsidan under "Övriga kullar".

För "Övriga kullar" rekommenderas att båda avelshundarna har dokumenterats genom att ha deltagit på en eller flera aktiviteter såsom:

Genomfört en eller flera former av jaktprov och deltagit på en officiell utställning eller exteriörbedömning anordnad av SKK eller SKK-ansluten klubb, och erhållit bedömning från denna samt gärna genomfört beteende- och personlighetsbeskrivning hund, BPH.

Historik

Grosser Münsterländer är en numerärt liten ras i Sverige, även om intresset för rasen har ökat något under senare åren. Fortsatt gäller dock att rasen är beroende av samarbete med andra länder gällande avelsmaterial och noggrann uppföljning av avkommor och avelsdjur för att tidigt upptäcka hälsoproblem.

Rasens historia, bakgrund och utveckling

Historien om de ädla långhåriga stående hundarna är förvånansvärt gammal. De första bevisen finns redan i grekiska skrifter. Den långhåriga jakthunden beskrivs som vita långhåriga, mestadels svartfläckiga av olika folkgrupper i dagens Europa. Cirka 350 år före Kristus skrev Sokrates student Xenophon i verket Kynergetikos vilket är en praktisk guide till jakt och en avhandling om uppfödning och träning av jakthundar. Allroundhunden bland jakthundarna är den stående fågelhunden. "Hundar som inte vågar närma sig en hare, utan står stilla och darrar tills haren rör på sig."

"Jaktboken för jägare" 1811 visar att storleken, kroppsbyggnaden, pälsen och färgen på "fågelhundarna" varierade. Ren avel enligt separata raser fanns inte, utan de funktionella egenskaperna styrde aveln. Detta ändrades mot slutet av 1800 talet. På hundutställningen som hölls i Hannover 1879 definierades olika raser egenskaper för första gången - förutom den tyska korthåriga Vorstehn, beskrevs den tyska långhåriga Vorstehn, och den systematiska rasaveln påbörjades.

Den svart och vita varianten ingick från början i rasen Långhårig vorsteh. År 1909 fastslogs att de svart och vita valparna inte längre skulle registreras inom klubben för Långhårig vorsteh. De valpar som föddes med "fel" färg avlivades eller skänktes bort till personer som ansåg att deras jaktliga egenskaper var lika goda som de bruna föräldrarnas. Grosser Münsterländer är en mångsidig jakthund och används i hemlandet inom de flesta typer av jakt. Den "svart och vita" uppskattades särskilt av jägarna för sitt "törnemotstånd" och sin pålitlighet i arbete efter skott. För mer information om hur man i dagens Tyskland ser på rasen och dess jaktliga egenskaper se nedan "[Bilaga 1. Grosser Münsterländer, vid jakt.](#)"

Vid ett möte i Münsterland, Westfalen i nordvästra Tyskland 1919, beslutade sig ägare och intresserade av den svart/vita varianten för att bilda en rasklubb. "Delegatskommissionen" erkände slutligen de svart/vita som en självständig ras år 1922. Samma år upprättades den första stamboken där det registrerades 83 hundar. Vid detta möte antogs även namnet "Der Grosser Münsterländer" för den svart/vita varianten.

Under 1930-talet gjordes en del inkorsning med Långhårig vorsteh för att bredda avelsbasen. Andra världskriget innebar ett avbrott i avelsarbetet. Efter krigsslutet fanns endast sex kennlar kvar. Rasen hämtade sig på grund av idoga intressenter. År 1973 initierades åter en breddning av avelsbasen med Långhårig vorsteh.

I början av 1970-talet kom de första Grosser Münsterländer till Sverige, dessa kom dock inte att lämna några spår i aveln. Under 1986 tog Rickard König in fyra hundar vilka han registrerade i den första svenska kenneln för Grosser Münsterländer, Kennel Keunbur's. Totalt har 14 kennlar registrerats i Sverige, men endast hälften av dessa har bedrivit avel av rasen, i större eller mindre skala. Idag finns rasen i stora delar av Europa, Nordamerika, Australien och Nya Zeeland.

Population

Här finns faktaunderlag när det gäller registrering, hur kullstorlekar sett ut bakåt i tiden samt inavelstrenden inom rasen

Nuläge

De flesta parningar har skett genom att tiken parats i rasens hemland Tyskland. De flesta importerna är även från Tyskland. I dagsläget är de tyska hundarna grunden för den svenska populationen av rasen i Sverige. I Tyskland finns grunden för den aktuella avelsbasen vi använder i Sverige och Norden.

Tabell: Antalet registrerade valpar och kullar i Tyskland 2020 - 2023

År	Antal valpar	Antal kullar	Antal valpar per kull i genomsnitt
2020	360	44	8,2
2021	452	54	8,4
2022	340	41	8,3
2023	306	37	8,3

Tik- och hanhundsanvändning

Ett viktigt verktyg för att bibehålla den låga inavelsgraden i en ras är att begränsa användandet av varje enskild hund. Därför bör en hund ej vara förälder till mer än 5% av hundarna i sin generation (5 år), eller till mer än 25% av de hundar som registreras per år under sin livstid. SKKs generell rekommendation är att inavelsökningen i populationen inte ska överstiga 2,5 procent, beräknat över fem generationer, eller 0,5 procent per generation.

Rasens genetiska variation är mycket viktig att bibehålla. En hög inavelsgrad innebär en dubbling av gener det vill säga ökad homozygot. Dubbling av gener medför att gener förloras. Även gener med negativ verkan dubblas, därför är genetisk variation nödvändig. Därigenom skapas förutsättningar för att bibehålla rasens goda hälsa och funktion och skapar förutsättning för att vidareutveckla dess funktionalitet.

Det finns en internationell databas för Grosser Münsterländer som ger värdefull information om rasen. Denna databas är viktigt i avelsarbetet då det i den svenska avelsbasen har stor del utländskt avelsmaterial. Utländskt avelsmaterial kommer troligen att vara nödvändigt för rasens fortlevnad. I den internationella databasen finns fullständiga stamtavlor, vilket inte är möjligt att få fram i SKKs databas på grund av den stora delen importerade individer i den svenska populationen. Ett utvecklat samarbete med rasklubben i rasens hemland, samt samarbete med andra ras- och specialklubbar tillför här värdefull kunskap.

Ett viktigt verktyg för att hålla en låg inavelsökning i rasen är att begränsa användandet av varje enskild hund. Därför bör en hund ej vara förälder till mer än 5 % av hundarna i sin generation (5år), eller till mer än 25 % av de hundar som registreras per år under sin livstid. Enligt SKK:s grundregler får en tik ha max fem kullar.

Populationsstorlek, registreringssiffror

Under åren 2011 till 2022 har det fötts 8 kullar, 54 valpar i Sverige. Det har importerats 25 hundar med en jämn fördelning mellan tikar och hannar. Totalt registrerade hundar mellan 2011 – 2022 är 79 individer, varav ca. hälften är importer.

Tabell: Registrerings statistik åren 2011 - 2022

Antal/Reg år	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tikar (varav import)	8 (1)	0 (0)	4 (3)	4 (0)	2 (2)	1(1)	2 (1)	1 (1)	4 (2)	4 (1)	3 (0)	6 (1)
Hanar (varav import)	3 (0)	1 (1)	6 (0)	3 (1)	1 (1)	0 (0)	3 (2)	3 (3)	6 (2)	6 (0)	4 (1)	5 (2)
Totalt	11 (1)	1 (1)	10 (3)	7 (1)	3 (3)	1 (1)	5 (3)	4 (4)	10 (4)	10 (1)	7 (1)	11 (3)

I tabellen redovisas antal importar inom () efter registreringssiffrorna Källa SSK Avelsdata 2023-02-15

Diagram: Registrerings statistik åren 2011 - 2022

Källa SSK Avelsdata 2023-02-15

Ett stort ansvar vilar på de individuella uppfödarna när det gäller att inhämta kunskap om importhundars och de hanar som används i aveln vad gäller hälsa, jaktegenskaper och genetiska bakgrund. Klubbens avelsråd ska vara insatt och kunna vara behjälplig med att ta fram uppgifter och/eller information om vart information kan finnas.

Genomsnittlig kullstorlek

Det är vanskligt att statistiskt uttala sig om små populationer då underlaget är alltför litet. Om man ser till den statistik som finns vad gäller rasens reproduktionsförmåga ser den relativt konstant ut över tid.

Tabell: Kullstorlek Grosser Münsterländer.

Kullstorlekar tidigare årtionde	Genomsnittlig kullstorlek	Antal kullar
1990 – 1999	6,8 valpar	26
2000 – 2009	7,7 valpar	12
2010 – 2019	7,2 valpar	*5 ** (6)
2020 – 2022	9,3 valpar	3

** En kull är här borttagen ur statistiken på grund av att det är en inseminering med endast 2 avkomor i kullen, vilket inte är relevant vad gäller rasens fertilitet.*

*** Sammanlagda antalet kullar under de aktuella åren*

Källa SKK Avelsdata 2023-02-15

Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar

Inavelstrenden har ökat under de sista åren vilket för denna ras kan vara beroende av Covid-19 pandemin då det ej varit möjligt att para tikar i annat land än Sverige. Förhoppningsvis kommer denna ökning av inavelstrenden att brytas då det åter är möjligt att para tikar utomlands.

Tabell: Inavelsgrad Grosser münsterländer

2011	2013	2014	2017	2019	2020	2021	2022
0 %	0 %	0 %	0 %	0,4 %	1,17 %	0,4 %	2,34%

Rasens genomsnittliga inavelsgrad beräknad över 5 generationer. Under åren 2012, 2015, 2016, 2018 registrerades inga kullar i Sverige.

Källa SSK Avelsdata 2023-02-15 gällande gjorda parningar.

Rasens genetiska variation är mycket viktig att bibehålla. En hög inavelsgrad innebär en dubblering av gener (ökad homozygot). Dubblering av gener medför att gener förloras. Även gener med negativ verkan dubbleras, därför är genetisk variation nödvändig. Därigenom skapas förutsättningar för att bibehålla rasens goda hälsa och funktion och skapar förutsättning för att vidareutveckla dess funktionalitet.

Det går ej att få fram tillförlitlig inavelsgrad för Grosser Münsterländer vid provparning i SKKs Avelsdata. Orsaken är den höga andelen importerade hundar i de svenska hundarnas stamtavlor. I de importerade hundarnas stamtavlor registreras endast tre led i SKKs Avelsdata. Uppfödare och intresserade hänvisas till att antingen räkna inavelsgraden för hand, eller till <http://grmldatabase.com/index.php> för provparningar och information.

Barnbarns listor

Ett riktmärke för hur många individer far och morföräldrar bör tillåtas lämna bör inte överskrida fler barnbarn än två gånger vad en enskild individ bör tillåtas producera. Detta ska ses som en rekommendation, och ej en regel, eftersom detta skulle innebära att yngre hundar i familjgruppen fråntas avelsrätten på grund av den avel som bedrivits med dess äldre släktingar.

Grosser Münsterländer har haft en god utveckling vad gäller användning av enskilda individer och avkommor. Sedan början av 2000 talet har det skett stora lättnader vad gäller möjligheten att importera hundar, samt att det har varit lättare att föra hund över landsgränserna.

Tabell: Avelsstruktur Barnbarn Grosser Münsterländer, antal hundar: 18 stycken

Anfader Födda år	Sv. Födda avkommor.	* Övriga avkommor	Svenska barnbarn	* Övriga barnbarn
1992	27	0	51	0
1994	4	0	36	0
1993	29	0	25	0
1999	6	0	24	0
1998	6	0	24	0
1994	6	0	19	0
2004	18	0	16	1
1990	6	0	16	0
2008	10	0	15	0
1994	10	0	9	0
1992	11	0	8	0
2004	6	0	7	5
1996	9	0	7	1
1991	4	0	3	0
2007	0	5	2	0
2009	0	5	2	0
2008	0	1	0	2
2001	0	1	0	1

** Övriga är de ej svenskfödda avkommor/barnbarn som finns i SKKs databas, t.ex. importörer och tävlingshundar. Dessa räknas ej med i rasstatistik. Källa SSK Avelsdata 2022-12-01.*

Övergripande avelsmål för rasen

Rasen är numerärt liten i Sverige, se sid 8, och en del import har skett från Tyskland, samt från de nordiska länderna. Ärftlig variation är en särskilt viktig förutsättning för rasernas möjlighet att fortleva och uppfödarnas möjligheter att bedriva sund avel. Därför skall aveln vara målinriktad, långsiktig och hållbar. Med hållbar menas att den inte leder till brister avseende hälsa, mentalitet eller funktion eller tömmer rasen på genetisk variation.

Övergripande mål att väcka intresse för och främja avel med fysiskt sunda, jaktligt och exteriört bra hundar, samt arbeta för en så bred avelsbas som möjligt.

Individer av rasen ska fungera i samhället och uppvisa de rastypiska mentala egenskaperna såsom pålitlighet, vänlighet och dresserbarhet, utan omotiverad rädsla eller aggressivitet.

Övergripande avelsstrategi för rasen

Det stora inslaget av importhundar framgår av tabell för "[avelstruktur barnbarn](#)". Den höga graden av importhundar ställer höga krav på kunskap och rätt information vid valet av kombinationer vid parning. Inavelsgraden kan vid första anblicken se låg ut, men bakom varje enskild individ finns många gånger samma anfäder från led fyra, fem och bakåt. Det vilar ett stort ansvar på de individuella uppfödarna samt klubbens avelsrådgivare att inhämta kunskap om i första hand hundars genetiska bakgrund men även hälsa, jaktegenskaper etc. Detta gäller både de svenskfödda hundarna samt de hundar som importeras med tanken att användas i svenska aveln. Samt de individer, oftast hanar, som uppfödare väljer att para med i utlandet.

Målsättning

- ✓ Att öka rasens population med fler kullar per år.
- ✓ Öka information om vikten av utvärdering av varje enskild kull.
- ✓ Att varje enskild parning görs utifrån väl genomtänkt val av avelsdjur.
- ✓ Fortsätta att sprida kunskap och information gällande vikten av att dämpa inavelsökningen i rasen.
- ✓ Minska dubbleringen av anfäder i varje enskild hunds stamtavla från 5:e led och däröver.

Handlingsplaner

- ✓ Publicera blankett för utvärdering av valpkull på hemsidan.
- ✓ Lägga en länk till den internationella databasen på SVKs hemsida under rasfliken för Grosser Münsterländer
- ✓ Fortsätta sprida information och öka intresset om vikten av att hålla inavelsökning på en låg nivå i rasen.
- ✓ Öka kunskapen om hur inavelsökning kan beräknas och förstås inom rasen med den framtida problematik som uppstår om inavelsökningen blir för hög.
- ✓ Öka kunskapen om hur man kan förstå den genetiska inavelsgraden för den enskilda individens hälsa och vad en avelsdepression skulle innebära.

Jakt-, bruks-, funktions egenskaper samt vardagsmentalitet

Här finns fakta gällande vad Grosser Münsterländer har presterat på jaktprov.

Nuläge

Det är fortsatt få individer som startar på jaktprov, och det är ojämnt antal starter över tid. Vilket medför att det är alltför få starter för att kunna utläsa någon statistik gällande förändring eller kvalitetsförskjutning. Det är en svag ökning av antalet individer som startar på jaktprov varje enskilt år. Jaktproven är de hjälpmedel rasklubben erbjuder för att uppnå målen med avelsarbetet.

Jaktprov 2011 -2022

År	Antal starter	**Antal start. ind.	Antal ind. till pris	Antal pris	1a pris	2a pris	3e pris
2011	12	6	2	4	-	3	1
2012	21	7	4	5	-	4	1
2013	9	4	3	3	-	2	1
2014	28	10	6	10	2	7	1
2015	11	5	2	3	1	2	-
2016	6	3	1	2	-	2	-
2017	6	6	1	1	-	1	-
2018	7	4	3	3	1	1	1
2019	16	7	1	1	-	-	3
2020	21	8	2	7	2	5	-
2021	14	6	4	5	2	2	1
2022	15	6	3	6	3	2	1
Summa	166	--	--	50	11	31	10

Källa: SVKs Databas 2023-02-15

Jaktprov: Mellan åren 2011-2022 gjordes 166 enskilda jaktprovstarter varav 50 st. ledde till pris, fördelat på 11 st. 1:a pris, 31 st. 2:a pris och 10 st. 3:e pris. Dessa 166 jaktprovstarter gjordes av 25 enskilda individer. ** I tabellen ovan kolumn, "antal start. Ind." samt "Antal ind. Till pris" innehåller samma individer som kan ha startat under flera år.

SVKs Databas 2023-02-15

Viltspår: Mellan åren 2011 – 2022 har det gjorts 33 st. viltspårstarter. Dessa starter fördelar sig på 15 st. anlagsstarter varav 11 st. var godkända, och 18 st. öppenklasstarter med 11 förstapris, 3 andrapris samt 4 ej godkända.

Källa: SKK Hunddata 2022-12-01

I Fullbruksprov har 2 starter gjorts, inget pris har delat ut.

Källa: SKK Hunddata 2022-12-01

Det är 14 hundar som startat och genomfört BPH med skott.

Källa: SKK Hunddata 2022-12-01

Mentalitet och jaktegenskaper i förhållande till rasstandarden

I rasstandarden står att "de viktigaste egenskaperna hos rasen är följsamhet, läraktighet och tillförlitlig användbarhet som jakthund, särskilt efter skott. Temperamentet är livligt utan nervositet." För att trygga dessa egenskaper är det fortsatt viktigt att använda individer i avel som startats på jaktprov. Avsteg kan ske och i dessa fall skall hunden minst ha domarkritik som styrker de viktiga egenskaperna ovan.

Synen på hur Grosser Münsterländer presterar på de svenska jaktproven skall ha en god samstämmighet med hur man i ursprungsland Tyskland anser att rasen ska fungera i jaktliga sammanhang, se vidare [bilaga 1. Grosser Münsterländer, vid jakt](#).

Avel ska ske för att trygga mentala egenskaper anpassade till rasens funktion och samhällets krav. "Hund som uppvisar beteendestörning i form av överdrivna rädsreaktioner eller aggressivt beteende i oprovocerade eller för hunden vardagliga situationer ska inte användas i avel." (SKKs grundregler utdrag ur punkt 2:3).

Mål – Jaktegenskaper för uppfödare

Att verka för att öka antalet jaktprovsbedömda avkomma, minst tillgodose att så många avkommor som möjligt blir egenskapsbedömda på jaktprov. Detta skulle ge ett ökat underlag för bedömningen av hur föräldrarna nedärver jaktegenskaper.

Verka för att förbättra egenskaperna. Inför parning bör båda föräldradjuren uppvisa egenskapsvärden som är lika bra som, eller bättre än det aktuella medelvärdet för rasen och för könet avseende minst fyra av egenskaperna: fart, vidd, reviering, följsamhet och vattenpassion. Viktigt är att fortsätta bevara det goda ståndanlaget, apporteringslust, spårformåga, rovdjursskärpa samt skalla i spårlopa efter hår- klövvilt. Stor vikt skall läggas på att bibehålla ståndanlaget, vilket annars kan försvagas på någon generation.

Att öka antalet individer som genomfört BPH

Handlingsplaner jaktegenskaper SVK

Genom fortsatt uppföljning förändra synen på rasens jaktliga prestationer så att de harmoniserar i egenskaperna fart, vidd, reviering, följsamhet och vattenpassion med moderlandets syn på vad Grosser Münsterländer ska prestera jaktligt i samarbete med SVK:s jaktprovsdomarkommitté.

Hälsa

Svenska Vorstehklubben (SVK) ansvarar, i samarbete med Svenska Kennelklubben (SKK), för utveckling av rasen Grosser Münsterländer i Sverige. Avel och uppfödning skall ske i överensstämmelse med djurskyddslagstiftningen och Svenska Kennelklubbens grundregler samt det rasset specifika hälsoprogrammet som utarbetats. För att nå detta finns ett antal mål uppsatta i detta RAS dokument, se nedan.

För att nå framsteg i avelsarbetet gäller att inte ha för många egenskaper att ta hänsyn till, det är viktigt att de för individen allvarliga sjukdomarna/defekterna prioriteras.

För att komma till rätta med de sjukdomar som förekommer inom rasen och där ärftligheten kan misstänkas, behövs information från uppfödare och hundägare. Sjuka hundar eller hundar som ger avkomma med sjukdom där trolig ärftlig bakgrund finns, ska inte användas i avel.

Nuläge

Ger en förklaring till hur hälsan inom rasen ser ut genom faktisk kunskapsinhämtning från olika typer av databaser. Under rubriken finns även mål samt strategier för framtiden. Grosser Münsterländer är generellt sett en frisk ras med god hälsa. Det finns trots detta all anledning att vara observant på vad som dyker upp inom rasen i form av sjukdomar eller ärftliga defekter. Det är viktigt att följa hur Tyskland kommer att hantera frågan gällande HUU.

Höftledsdysplasi, HD

När det gäller arvs gången för HD och Ed är dessa komplex. Nedärvning när det gäller både HD och Ed polygen, det vill säga arv samt att det är många gener som samverkar. Det kan även finnas miljöpåverkan vilket kan vara bidragande orsaker till defektens utveckling.

Då Grosser Münsterländer har en liten population inom SKK används inte HD index. Mellan åren 2011 – 2021 har det föddes 40 valpar i Sverige. Av dessa 40 Svenskfödda valpar har 23 stycken HD röntgats med resultat grad A eller B.

Tabell: HD Statistik Svenskfödda Grosser Münsterländer

Diagnos	2011	2013	2014	2017	2019	2020	2021
HD grad A	2	3	4	-	3	4	
HD grad B	2	1	-	1	-	3	1
Inga Sv. födda individer röntgade med HD C, D eller E.	-	-	-	-	-	-	
Totalt antal undersökta	4	4	4	1	3	7	1
Snittålder för undersökning (månader)	27	16	16	20	14	16	17
Antal födda	10	7	6	2	6	9	6

Resultat avseende höftledsröntgen för svenskfödda Grosser Münsterländer, Källa SKK Avelsdata. Röntgenresultaten registrerade på födelseår. Åren 2012, 2015, 2016 och 2018 röntgades inga hundar. Källa SSK Avelsdata 2023-02-15.

Totala antalet individer som HD röntgats, det vill säga svenskfödda samt importer är det totalt 38 röntgade fördelat på 26 grad A, 8 grad B, 2 grad C samt 2 grad D.

Diagnos	Antal
HD grad A	26
HD grad B	8
HD grad C	2
HD grad D	2

Källa SSK Avelsdata 2022-12-30

Uppfödare och ägare av Grosser Münsterländer har generellt sett valt att röntga sina hundar gällande armbågsdysplasi (Ed). Mellan åren 2011 – 2022 har 21 hundar röntgats för Ed, av dessa har 20 stycken röntgats ua, och en individ har röntgats med resultat grad 1. *Källa SSK Avelsdata 2023-02-15*

Strategi - HD

Inom SKK uppmanas att verka för att minst 50 % röntgade avkommor. Inom rasen uppfylls kraven gällande röntgade avkommor. I nästan varje kull exporterades en eller fler valpar till de nordiska grannländerna vilket innebär att avläsningar av deras röntgen kan sökas i Hunddata på Nors Kennel Klubb samt Danska Kennel Klubb.

Arvbara sjukdomar.

Autoimmuna sjukdomar, epilepsi och tumörer förekommer vad vi vet i låg frekvens. Olika typer av sjukdomar och fel bör i möjligaste mån hållas under uppsikt. Främst genom direktinformation till uppfödarna samt via hemsidan och i Svensk Vorsteh.

Den tyska moderföreningen har under våren 2022 tagit ett beslut att starta utredning gällande HUU i Tyskland. Hyperurikosuria [HUU] är en genetiskt recessiv ärftlig defekt. Om defekten nedärvs från båda föräldrarna kan det påverka nivån av urinsyra till höga nivåer. Denna höga nivå av urinsyra medför att det kan bildas stenar i urinblåsan, vilket kan ge ett livslångt problem för hund och ägare.

I Tyskland finns krav på DNA testning av HUU för samtliga kullar från 1 oktober 2022. Individer som ska användas för avel ska DNA testas gällande om de är bärare av anlaget för HUU. Kontakta avelsrådgivare för hänvisning till var man kan skicka DNA test, samt vad som framgår av de olika DNA testerna som kan göras i dagsläget. Det finns ingen orsak att vi i Sverige ska hantera frågan gällande HUU på något annorlunda sätt än vad man valt att göra i rasens hemland. Källa: <https://www.grossermuensterlaender.com/verband/>

Förekomst av reproduktionsproblem

Sett till den knapphändiga statistik som finns, från 1990 -2022, går det att utläsa att rasen verkar ha en stabil reproduktionsförmåga. Under de aktuella åren går inte att utläsa att reproduktionen vare sig ökat eller minskat. [Se även tabell: Kullstorlek Grosser Münsterländer sid. 7.](#)

Mål - hälsa

- ✓ Att föda upp sunda och friska hundar som har goda förutsättningar att klara av de krav som ställs både mentalt och fysiskt på varje enskild individ.
- ✓ Att samtliga individer som används i aveln gentestas för HUU i samklang med beslut i ursprungslandet Tyskland.
- ✓ Att inga valpar ska födas med en dubbel genupsättning som gör att de kan utveckla sjukdomen HUU.
- ✓ Att HD röntga minst 50 % av registrerade individerna.
- ✓ Att bejaka en öppenhet angående rapporteringen av olika typer av sjukdomar och felaktigheter som kan ha en ärftlig koppling.
- ✓ Att utvärdera varje valpkull.

Handlingsplan - hälsa

- ✓ Att bevaka förekomsten av allvarliga sjukdomar.
- ✓ Främst genom direktinformation till uppfödarna samt via hemsidan och i Svensk Vorsteh och att i avelsarbetet undvika parningskombination som utifrån tillgänglig information ökar risken för allvarlig sjukdom/funktionshinder hos avkomman.
- ✓ Sprida kunskap om genetiska sjukdomar samt hur dessa nedärvs, och hur man kan agera för att minimera att denna typ av sjukdomar kommer till uttryck.
- ✓ Att vid val av föräldradjur får det recessiva anlaget HUU endast förekomma hos en av föräldrarna.
- ✓ Informera om hur genetiska sjukdomar kan hanteras på bästa sätt utan att vi tappar värdefullt genetiskt material.
- ✓ Sprida kunskap om vikten och betydelsen av att hålla en låg inavelsökning i en liten population.

Exteriör

Nuläge

Generellt uppfyller hundarna inom rasen gällande rasstandard, Grosser münsterländer skall ha en kraftig och muskulös kroppsbyggnad och ge ett elegant och stramt helhetsintryck. Rasen skall utstråla intelligens och ädelhet. Jakthundars funktionsduglighet ställer stora krav på sund konstruktion utan olika abnormiteter. Vinklarna skall vara korrekta, i fronten ska skulderbladen ligga väl an mot bröstkorgen. Bak ska knälederna haslederna vara korrekt vinklade. I dagsläget skulle mer välvinklat benställning önskas i både fram- och bakbensparti.

Rasen har ännu inte varit aktuell för exteriörbeskrivning.

Målsättning - exteriör

- ✓ Att använda avelsdjur med god exteriör utifrån funktion och att i avelsarbete använda individer med för rasen goda vinklar i fram- och bakbensparti.
- ✓ Att avla fram hundar med god exteriör som väl lämpade för att arbeta högt upp i åldern.
- ✓ Att individerna som framavlas ska ha god samstämmighet med rasstandarden.

Handlingsplaner

- ✓ Verka för att exteriörbeskrivning påbörjas.
- ✓ Öka kunskapen om den goda exteriörens betydelse för den arbetande hunden.
- ✓ Undvika parningskombination som utifrån tillgänglig information ökar risken för allvarlig sjukdom/funktionshinder hos avkomman.

Handlingsplaner för rasklubben

Generellt sett är rasen sund och frisk med goda jaktegenskaper, en funktionell exteriör och god mentalitet. Det är av största vikt att bevara och ytterligare utveckla de goda egenskaperna med tyngdpunkt på rasens jaktliga mångsidighet.

Prioritering av viktiga kortsiktiga och långsiktiga mål

Genom klubbens samtliga informationskanaler sprida kunskap om genetik och avel.

Viktiga egenskaper att bevara är rasens goda mentalitet, och dess jaktliga mångsidighet.

Hos moderklubben i Tyskland finns god grund för att behålla rasens vilja att skalla på hår- och klövvilt. I Sverige finns liten eller ingen förutsättning att kontrollera denna egenskap på jaktprov. Av yttersta vikt är att bevara ståndanlag, följsamhet, läraktighet och tillförlitliga användbarhet som jakthund, särskilt efter skott. Samt behålla rasens livliga temperament, utan nervositet.

Föra ut information gällande defekter och sjukdomar som uppkommer – inte för att utesluta individer ur aveln, utan för att inte dubbla dessa anlag. Två individer med gener för två olika sjukdomar kan resultera i helt friska individer. Men en kombination man trott skulle vara fri från sjukdomar kan vara en dubbling av gener som ger sjukdomstillstånd, bara för att man inte fått del av information kring sjukdomarna. Vilket naturligtvis inte gynnar rasen, lika lite som att göra en parning med samma individer flera gånger – i numerärt små populationer behöver vi tänka ras inte individ.

Målsättning

- ✓ Fortsätta sprida information om rasens tillgångar
- ✓ Verka för att öka antalet hundar som blir beskrivna i SKKs officiella mentalbeskrivning Beteende- och personlighetsbeskrivning hund (BPH).
- ✓ Informera om orsaken till vikten av denna typ av beskrivning både för den enskilda individen och för rasen som helhet.
- ✓ Verka för att öka antalet starter på jaktprover, utställningar och mentalbeskrivningar.

Handlingsplan för fortsatt arbete inom SVK

- Stimulera till årliga uppfödarträffar och utbildningar.
- Kontinuerligt arbeta med och stödja utbildning som ger kunskaper om rasen.
- Ha en god dialog med tik- och hanhundsägare när det gäller vilka områden de önskar påfyllnad av kunskap.
- Sprida kunskap om alla de områden som omfattas av RAS: Jakt/funktion, mentalitet, hälsa, avelsstruktur och exteriör.
- Hitta former för att stödja uppfödare i arbetet med att utvärdera avelsresultat.

- Stödja uppfödarna och de enskilda hundägarna i arbetet med att bedriva verksamhet för att uppnå de ovan beskrivna målen i detta RAS dokument.
- Fortsätta arbetet med att få ökad förståelse i Sverige för hur en Grosser münsterländer förväntas utföra sitt jaktliga arbete före och efter skott. Detta med hänvisning till vad man i rasens ursprungsland anser vara viktig att rasen ska klara och hur detta jaktliga arbete ska gå till väga.

Källförteckning

- Svenska Kennel klubben (SKK) Avelsdata, 2023
- Svenska Kennel klubben (SKK) Hunddata, 2023
- Svenska Vorsteh klubben (SVK) jaktprovsstatistik, 2023
- SKKs grundregler, 2023
- Särskilda Rasspecifika Domaranvisningar (SRD), 2022
- Verband Grosser Münsterländer e.V.
https://www.grossermuensterlaender.com/verband/wp-content/uploads/sites/4/Zuchtordnung_20220514.pdf
- "Grosser Münsterländer standard och kommentarer." Svenska Vorstehklubben (2003)

Grosser Münsterländer, jaktliga egenskaper

Nedan är en beskrivning på hur individer av rasen Grosser Münsterländer [GM] förväntas jaga, samt hur rasen bedöms på jaktprov i ursprungslandet Tyskland.

Sök

I jämförelse med de brittiska stående fågelhundarna och Korthårig Vorsteh, skall GM söka med något lägre nos och i högre utsträckning tillvarata arbete med löpor och markvittring. Detta betyder inte att rasen enbart skall arbeta med markvittring. Vid stöt av hårvilt, hare och rävar, ska dessa förföljas med skall. Anlag för skall vid förföljande av hårvilt är, liksom ståndanlaget, ett krav för avelsgodkännande i ursprungslandet.

I de fall tryckande hårvilt markeras med stånd, räknas detta hunden tillgodo i bedömningen av ståndanlaget. I ursprungslandet finns inga krav på arbete i parsläpp eller sekundering på jaktprov.

Fält

Grosser Münsterländer ska vara en mångsidig jakthund, och lämpar sig lika bra för arbete före som efter skottet, i vatten, på fält och i skog. Rasen ska ha en stor arbetsvilja och karaktärsstyrka för att söka och finna vilt. GM ska ha en vilja att jaga i team, i nära anslutning till sin förare. GM ska ha ett bra ståndanlag och en god viltfinnarförmåga, dvs. en stor vilja att spåra, söka och finna vilt. Rasen ska ha vilja att apportera, och ihärdigt arbeta i snårig och taggig vegetation. GM storhet ligger i arbete efter skottet, och arbete under mer svåra förhållanden som snår, vass, fukt och kyla.

Skog

Rasen ska visa full koncentration, lugn och spårsäkerhet och ha en god sökstrategi, med en uttalad vilja att finna vilt. Rasen ska arbeta med nosen i en något lägre liggande position. I skogen ska viljan att hitta och finna vilt vara framträdande, detta ska ske med en inte alltför högt buren nos. GM ska skalla, vissa individer skallar på spår, och samtliga individer ska skalla på synintryck, endast hundar som skallar kan komma i fråga för avel. Detta gör att rasen lämpar sig som kortdrivande hundar. GM ska kännetecknas av viljan att hitta vilt, dess ihärdiga, idoga sökande och dess motivation. Rasen ska inte jaga i ett för högt tempo - rusa eller överjaga - utan på ett tillförlitligt sätt jaga framför skytten, vilket ska åtföljas av viltskärpa, GM ska jaga med intelligens och klokhet, spårvilja, lugn, koncentration och karaktärsstyrka.

Vatten

Tyska avelsföreningen för GM lägger särskild vikt i avelsarbetet när det gäller lämplighet för vattenarbete och vattenegenskaperna före och efter skottet. GM ska ha stor vattenglädje. Rasens okänslighet, ska visa sig i arbetet i vass och tätningar där den ska visa stor arbetsvilja och uthållighet, de ska söka ihärdigt, samtidigt som den ska visa utmärkta apporteringsförmåga.

Information:

På den officiella hemsidan anger avelsföreningen för Grosser Münsterländer hur rasen ska arbeta och fungera vid jakt. Informationen nedan är hämtat från: <https://www.grossermuensterlaender.com/verband/der-hund/jagdliche-eignung/>

Under rubriken Sök finns en jämförelse med som inhämtats från Deutsch Langhaar Verbands ordförande Leonhard Schmieg, vilket är en ras som har ett mycket likvärdigt jaktsätt som GM.

Ingår i Svenska Kennelklubbens organisation

SVENSKA KENNELKLUBBEN
HUNDÄGARNAS RIKSORGANISATION